

شناخت بحران‌های خاورمیانه

از آن تاریخ تاکنون حدود ۱۵ سال گذشته است. به‌عبارت‌دیگر منابع نفتی خاورمیانه، روسیه و آمریکای مرکزی تا ۲۵ سال آینده به‌تدریج استخراج و به پایان می‌رسند. اگر اقدامی برای جایگزینی آن نشود، جهان در ۲۵ سال آینده بدون انرژی خواهد شد. کتاب «بیان نفت» می‌گوید جهان صنعتی به دنبال انرژی‌های جایگزین است اما غربی‌ها با سیاستی پیچیده، زیرکانه و گمراه‌کننده کشورهای نفت‌خیز را فریب می‌دهند تا هزینه دوران انتقال موردآشاره را به آنها تحمیل کنند. سازمان زمین‌شناسی آمریکا ذخایر نفتی کشورهای نفت‌خیز را زیادتز از چیزی که هست جلوه می‌دهد تا از نگرانی این کشورها نسبت به تهی‌شدن منابعشان بکاهد و هرچه بیشتر نفت تولید کنند. کشورهای عضو اوپک برای پذیرش این سناریو حتی با را از این هم فراتر می‌گذارند، به‌این‌ترتیب که چون طبق توافق اوپک سهمیه صادراتی کشورهای عضو متناسب با میزان ذخایر آنهاست، این کشورها ذخایر موجود خود را افرای آمیز جلوه می‌دهند. از سوی دیگر، این کشورها به دلیل رقابت میان یکدیگر تلاش می‌کنند نفت بیشتری استحصال کنند. این امر حتی از طریق تزریق چاه‌هایی صورت می‌گیرد که درحال‌حاضر اوج تولید خود را پشت سر گذاشته‌اند. تا اینجای قضیه، نه آمریکا و نه کشورهای نفت‌خیز برای حفاظت از محیط زیست تهرای خرد نکرده‌اند. در این میان، کشورهای صنعتی که روی انرژی‌های پاک و بازیافتی پژوهش می‌کنند، به‌دنبال دو هدف هستند. نخست اینکه با خرید زمان، تولید انرژی‌های پاک را به میزان کافی برای تامین نیازهای جهانی برسانند و همچنین تا آن زمان اجازه دهند که سرمایه‌گذاری‌های قبلی‌شان در انرژی‌های هیدروکربوری (نفت و گاز) با حداکثر سود مستهلک شود. دوم اینکه با رسیدن به دروازه صدور انرژی‌های پاک، کشورهای نفت‌خیز کنونی از صدور انرژی بازمانده و نیازمند واردکردن انرژی‌های نو شوند. به همین دلیل غرب به کشورهای نفت‌خیز کنونی اجازه فعالیت‌های هسته‌ای نمی‌دهد. از دید معیارهای زیست‌محیطی نیز با رواج انرژی‌های نو در جهان، کشورهای صادرکننده خود به‌صورت محافظ محیط زیست درآمده و مانع حرکت ناوگان نفتی کشورهای نفت‌خیز کنونی خواهند شد.
اینکه آمریکا تاکنون به پیمان کیوتو و موافقت‌نامه پاریس بی‌اعتنایی می‌کند، به دلیل نرسیدن زمان مناسب است.

همین اصل در زمینه صیانت از حقوق بشر نیز رائج است. آمریکا تاکنون عربستان را به خاطر نقض حقوق بشر ملامت نکرده بلکه به داشتن رابطه تنگاتنگ با آن کشور اصرار دارد. در زمینه بحران‌های سیاسی، نارضایی و تشدید بحران در خاورمیانه موجب بافرآینت بهای نفت خام می‌شود. این امر به سود شرکت‌های غول‌آسای غربی است که با تمام توان روی انرژی‌های نو کار می‌کنند. این‌گونه است که آمریکا از بحران‌های خاورمیانه سود می‌برد؛ چه این بحران‌ها سیاسی باشند چه اقتصادی. ایران باید چشم و گوش خود را بیشتر از این باز کند.

برخورد سرد با گزینه‌های وزارت

اما اگر دیدگاه‌های او در سطح مسئولان ارشد دولت شنیده نشود، نمی‌توان کاری از پیش برد. درعین‌حال نبود برنامه کاربردی- عملیاتی برای حوزه‌های سیاسی و اجتماعی و حتی سازمان برنامه و بودجه و اقتصاد و بانک مرکزی، موضوعی است که از ابتدا باعث نگرانی‌هایی میان کارشناسان و استادان شده بود. دراین‌میان دو دیدگاه همچنان درباره راه‌های حل معضلات در کشور دیده می‌شود. گروهی که معتقد است می‌توان با ایجاد هم‌گرایی در عملکردهای داخلی، مسائل را تا حدودی حل کرد و دیدگاه دوم که قائل بر حل مسائل خارجی و پیوستن ایران به لویه FATF و کار مؤثر با اروپاست تا بتوان با سرمایه‌گذاری خارجی، مسائل ایران را حل کرد. با توجه به آغاز تحریم‌های ثانویه از ۱۳ آبان. گفته می‌شود قول‌های ترکیه بر استفاده از مسیرهای این کشور، بیشتر مدظر مسئولان دولت قرار گرفته است. این در حالی است که این‌بار بدخواهی ترامپ و رصدکردن اقدامات ایران از سوی برخی کشورهای منطقه، فضای دشواری در مقایسه با گذشته در حوزه تحریم‌ها ایجاد کرده است. در این شرایط، حل مسائل به شکل تصمیمات مورد توافق همه ارکان، بیشتر مد نظر مردم و نخبگان قرار دارد تا عملکرد یک دستگاه یا یک قوه. در درون قوا نیز مثلا رویکردهای کلی وکلان دولت درباره حل مسائل، مقدم بر افراد معرفی‌شده هستند و در هر دو بحث فوق، افکار عمومی و نخبگان چندان قانع نشده‌اند. به باور نگارنده باید تدابیر جدی برای تقویت بنیه اقتصادی و رفع مسائل معیشتی مردم اندیشیده شود و درعین‌حال در حوزه‌های اجتماعی و سیاسی نیز فضای باز برای فعال‌شدن گروه‌های واسط با مردم اعم از تشکل‌های صنفی و مدنی و احزاب، ایجاد شود. در صورت فراهم‌نشدن فضا حتی ممکن است چهره‌های کارآمد حاضر به پذیرش مسئولیت در این شرایط نشوند؛ چون زمینه تحول لازم، فراهم نیست.

شرق: امروز، ششم آبان، آغاز تجربه جدیدی در تجارت نفت ایران است. تجربه‌ای که به دنبال تحریم جدید نفتی ایران از سوی آمریکا، یک هفته قبل از زمان موعود (۱۳ آبان) اجرایی می‌شود. کارشناسان دو دیدگاه کاملاً متفاوت به این موضوع دارند. برخی می‌گویند این رخداد می‌تواند فرصتی در دست بخش خصوصی ایران برای فروش نفت و دورزن تحریم‌های نفتی باشد و برخی بسیار نگران آن هستند که دوباره پای دلالتان به حوزه‌ای تا این اندازه درآمذا وارد شود و فسادهای گسترده‌ای را مانند تحریم قبلی، پیش‌روی کشور بگذارد. برخی کارشناسان با بیان اینکه امیدی به توقیف بورس نفت نیست، می‌گویند اصول تجارت نفت در اجرایی‌شدن بورس نفت رعایت نشده و به همین سبب نیز شیوه کارآمدی برای معاملات نفتی محسوب نمی‌شود. باین‌حال جناح مقابل این دیدگاه، معتقد است می‌توان با شروطی از جمله دریافت تضامین قوی، فروش نفت ایران در بورس را به فال ناک هم گرفت. علی‌کاردر، معاون وزیر نفت، در زمینه انتقادهای کارشناس به فروش نفت در بورس کالا خبر داده بود: خارجی‌ها دست‌کم صد کد معاملاتی در بورس انرژی دریافت کرده‌اند و می‌توانند از طریق آن به خرید محموله‌های نفت خام و فراورده‌های نفتی اقدام کنند. به گزارش «شرق»، سقف و کف رقابت در این عرضه وجود ندارد. قیمت پایه نفت برای این منظور هم‌اکنون ۷۹ دلارو ۱۵سنت برای هر بشکه است که می‌تواند براساس شرایط، کاهش یا افزایش یابد.

فروش مشروط

منصور معظمی، عضو هیئت علمی دانشکده نفت، در این زمینه به «شرق» می‌گوید: بورس نفت وسیله‌ای برای شفاف‌سازی در قیمت و متوع‌کردن فروش نفت خام است. این اقدامی است که هرگز در گذشته در کشور انجام نشده و کار جدیدی محسوب می‌شود. او با بیان اینکه این رخداد در جهان انجام می‌شود، می‌گوید: در این شیوه، خریداران نفت به بورس مراجعه کرده و براساس کد و شناسایی، اقدام به خرید می‌کنند. به نظر می‌رسد، این روش، برای شرایط حاضر که فروش نفت ایران تحت‌الشعاع تحریم قرار گرفته، روش خوبی است و می‌تواند شرایط را برای فروش نفت ایران تسهیل کند تا مشارکت دیگر بخش‌ها را هم در این زمینه داشته باشیم.

عضو هیئت نمایندگان اتاق ایران ادامه می‌دهد: اگر تا دیروز فقط شرکت ملی نفت ایران فروشنده نفت خام ایران بود و کمتر کار بازاریابی نیز انجام می‌داد، زیرا خریداران نفت ایران خود مراجعه می‌کردند، اما اکنون وقتی بخش خصوصی وارد میدان می‌شود، بازاریابی نفت متنوع‌تر می‌شود و از توانمندی بخش خصوصی استفاده می‌شود و اگر درست اجرایی شود و تضامین لازم نیز برای آن از خریداران نفت دریافت شود، می‌تواند کمکی برای فروش بیشتر نفت خام ایران باشد.

ششم آبان، موعد آغاز اولین تجربه فروش نفت خام ایران در بورس

فروش مشروط طلای سیاه

رانند یا رقابت؟

به گفته او قیمت‌ پایه در بورس نفت باید رقابتی باشد؛ نه آن‌قدر بالا باشد که در قیاس با محصولات دیگر توان رقابت نداشته باشد و نه آن‌قدر پایین که بتواند رانتی در دست خریداران باشد. **تضامین باید مکفی باشد**

معظمی در ادامه تصریح می‌کند: به عقیده من باید این کار را توسعه داد و نگران هم نبود که ممکن است پول یک محموله یا دو محموله هم دیر برگردد. اگر تضامین لازم گرفته شود، قاعدتا از چنین احتمالاتی هم جلوگیری خواهد شد.

می‌پرسم آیا بخش خصوصی توان ورود به چنین معاملات سنگینی را دارد، معظمی پاسخ می‌دهد: اکنون نزدیک به هزارو ۷۰۰ هزار میلیارد تومان نقدینگی وجود دارد، به این معنا که پول وجود دارد و دست‌عده خاصی است که می‌توانند به این معاملات ورود کنند. به‌رحال ورود بخش خصوصی، بهتر از آن است که نتوانیم نفتمان را در بازار جهانی بفروشیم.

او با تأکید بر اینکه با گرفتن تضامین می‌توان از ایجاد فساد در این عرصه جلوگیری کرد، می‌گوید: فساد نفتی که توسط بایک زنجانی رخ داد، به این علت بود که تضامین قلابی و غیرواقعی از او دریافت شده بود. حال اگر تضامین درست گرفته شود، چنین اتفاقی را هم شاهد نخواهیم بود.

شرکت ملی نفت به کمک خریداران بیاید

معظمی می‌گوید: شرکت ملی نفت ایران باید در این زمینه به خریداران نفت خام از بورس کمک کند که چه به‌صورت مستقیم چه غیرمستقیم، نفت خام در بورس به فروش برسد.

این کارشناس با اشاره به اینکه نفت یک کالای استراتژیک است که خریداران خاص خود را دارد، می‌افزاید: مصرف‌کنندگان نفت، نیازمند به نفت خام هستند و نمی‌توانند آن را جایگزین کنند؛ بنابراین فروش نفت، قاعده خاص خود را دارد. اینکه فکر کنیم این نفت خام، دست‌عده‌ای قاچاقچی می‌افتد، تصویری بدبینانه است. البته قابل ردکردن هم نیست، اما نباید تا این حد از این موضوع نگران

بازنشستگان بانکی در اعتراض به اجرانشدن همسان‌سازی حقوق تجمع کردند

۱۲۰ هزار بازنشسته در انتظار اجرای قانون

او در ادامه توضیح داد: با توجه به تورم لجام‌گسیخته سال ۹۷ و کاهش چهاربرابری ارزش پول ملی و همین‌طور کاهش قدرت خرید بازنشستگان به یک‌سوم درآمد و حقوق میانگین زیر دو میلیون تومانی ابتدای سال لازم است این کاهش قدرت خرید به‌صورت ترکیبی از دریافتی نقدی و دادن بسته‌های حمایتی کالایی جبران شود که در این‌باره ارائه لایحه مقوم بوده‌جه سال ۹۷ از طریق صندوق به بانک‌های عامل و افزایش حداقل ۳۰درصدی حقوق بازنشستگان در نیمه دوم سال جاری بسیار ضروری است.

چرا قانون اجرایی‌شود؟

بازنشستگان بانکی معتقد هستند درحالی‌که قانون همسان‌سازی حقوق مجوز افزایش ۲۵ تا ۳۰درصدی حقوق بازنشستگان را ارائه کرده است اما این قانون در صندوق بازنشستگی کارکنان بانک‌ها به «متناسب‌سازی» تبدیل شده و این صندوق از اجرای قانون شانه خالی می‌کند. یکی از این بازنشستگان دیروز در این تجمع با شرح وضعیت معیشتی خود، توضیح داد: بسیاری از کسانی که امروز به اینجا آمده‌اند حتی هزینه رفت‌وآمد به تهران برای احقاق حقوق خود را هم نداشتند. مردم فکر می‌کنند بازنشستگان بانکی تافته جداافتاده هستند اما باید بگوییم گرانی و بی‌کفایتی حقوق و دستمزد، ما را مانند دیگران درگیر فلاکت و فقر کرده است.

علی خورسندیان، مدیرعامل صندوق بازنشستگی بانک‌ها، اما با استدلال‌هایی از عدم اجرای قانون همسان‌سازی حقوق دفاع می‌کند. او توضیح داد: سازمان اداری و استخدامی کشور پس از ابلاغ قانون برنامه ششم توسعه براساس پیگیری صندوق از طریق ریاست محترم مجمع عمومی صندوق، از سازمان مذکور، از سال ۱۳۹۶ تا اوایل سال ۱۳۹۷ در مکاتبات و جلسات متشکله تطبیق حقوق بازنشستگان

اقتصاد

ششم آبان، موعد آغاز اولین تجربه فروش نفت خام ایران در بورس

که تحت پوشش خود دارد، به فروش برساند.

حمیدرضا صالحی درباره راه‌اندازی بورس نفت در کشور که از ششم آبان آغاز می‌شود، اظهار کرد: ما قبلاً تجربه‌ای در بورس نفت نداشته‌ایم، برای اولین‌بار در کیش این اتفاق افتاد، چند محموله عرضه شد، در آن زمان نقصان‌هایی را شاهد بودیم که ماهیتاً از بورس فاصله داشت. وزارت نفت سعی داشت همان قیمت‌های دستوری خود را حاکم کند، بنابراین موفق نشد، فقط چند محموله از سوی مشتریانی از کشورهای حاشیه خلیج خریداری و بعد متوقف شد. اکنون دوباره با توجه به موج جدید تحریم‌ها، دولت تصمیم دارد از قدرت مانور بخش خصوصی و بازاریایی که می‌توانند برای نفت ایران پیدا کنند، بهره‌مند شود. بورس انرژی ایران تا امروز در معرفی خود و ایجاد یک بورس قوی در کشوری که دارای منابع عظیم نفت و انرژی است، موفقیتی نداشته؛ در حالی‌که اقتصاد نفتی ما که دولت بر آن حاکم است، باید در بورس انرژی هم فعال باشد. نکته اصلی در بورس نفت این است که بخش خصوصی و افرادی که تاکنون اجازه خرید نداشتند، ورود کرده و امروز امکان مانور و خریدوفروش را دارند.

آثارش در صادرات نفت؟

غلامحسین حسنتاش، کارشناس ارشد نفتی، پیش‌تر به مصائبی اشاره کرده بود که در پی اجرایی‌شدن فروش نفت در بورس به وجود خواهد آمد. او در بخشی از یادداشت خود نوشته بود: در فضای واقعی و شناخته‌شده کسب‌وکار ایران، گرایش به استفاده از مابه‌التفاوت نرخ ارز، هم می‌تواند فشارهای رانت‌جویانه‌ای را به چنین بورسی تحمیل کند و هم موجب شواهد راجعیت درآمدی رانتی ناشی از استفاده از مابه‌التفاوت نرخ ارز، نسبت به دقت در فروش نفت خام به بهترین بازار و به بهترین قیمت برای استفاده بهتر از حاشیه سود، موجب بی‌دقتی در فروش، خراب‌کردن بازار نفت خام ایران برای دستیابی هرچه‌سریع‌تر به ارز حاصله و بازی‌کردن با ارز شود. تجربه‌ای که متأسفانه به‌روشنی درباره پتروشیمی‌های خصوصی‌سازی‌شده که بعد از نفت بیشترین درآمد صادراتی را دارند، در پیش چشم‌ان اقتصاد ما قرار دارد. به گفته او، در هیچ‌کجای دنیا نفت خام فیزیکی در بورس معامله نمی‌شود و معاملات نفت خام که عمدتاً در دو، سه بورس مهم نفت جهان انجام می‌شود، معاملات آتی‌ها یا به عبارتی معاملات کاغذی و مشتقه است که داستان بسیار متفاوتی دارد. حسنتاش در این زمینه هشدار داده بود: بردن نفت خام به بورس کالا و خصوصاً بدون تاملات لازم و بدون مطالعات و قواعد محکم و مقررات دقیق، می‌تواند موجب چنان آتارشی‌ای در صادرات نفت کشور شود که در عمل به اهداف غایی تحریم‌ها کمک کند. در شرایط خطیری که در حال ورود به یک جنگ اقتصادی هستیم، همه باید به فکر دفاع از کبان کشور باشند، نه‌اینکه خدای‌نکرده بخواهند از این نمد، کلاهی برای خود بیاوند.

خبر

بانک مرکزی اعلام‌کرد

رشد ۳۷درصدی تورم

نقطه به نقطه

● نرخ تورم در ۱۲ماه منتهی به مهر ۱۳۹۷ نسبت به دوازده ماه منتهی به مهر ۱۳۹۶ معادل ۱۵.۹ درصد است. به گزارش بانک مرکزی، خلاصه نتایج به‌دست‌آمده از شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در مناطق شهری ایران بر اساس سال پایه ۱۳۹۵=۱۳۹۰ به این شرح است: شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در مناطق شهری ایران در مهر ۱۳۹۷ به عدد ۱۴۸.۴ رسید که نسبت به ماه قبل ۴.۶ درصد افزایش یافت. شاخص ذکرشده در مهر ۱۳۹۷ نسبت به ماه مشابه سال قبل معادل ۳۶.۹ درصد افزایش داشته است. گفتنی است با کاهش نسبی التهابات در بازار ارز، نرخ تورم ماهانه که در مجموع در شش ماه اول سال روندی صعودی را طی کرده بود، در مهر با کاهش مواجه شده است.

برداشت اشتباهی ۳۰۰ میلیون دلار از منابع صندوق

● رئیس هیئت عامل صندوق توسعه ملی گفت: ۳۰۰ میلیون دلار از منابع صندوق به صورت اشتباه در بودجه هزینه شد که نوبخت قول داد آن را برگرداند. مرتضی شهیدزاده در گفت‌وگو با فارس، درباره حسابرسی ویژه از حساب‌های صندوق توسعه ملی، اظهار کرد: طبق گزارش مالی، حساب‌های ما تأیید شد. یک‌سری از منابعی که با اذن رهبری برداشت شده بود، حکم آن به دست ما نرسیده بود و این موضوع را از سازمان برنامه‌وبودجه پیگیری کردیم. بر اساس اساسنامه، صندوق نمی‌تواند به بخش‌های دولتی و عمومی تسهیلات بدهد، مگر اینکه اجازه رهبری داشته باشد که از جمله آن می‌توان به صداوسیم‌ا و صندوق شکوفایی و نوآوری اشاره کرد. رئیس هیئت عامل صندوق توسعه ملی افزود: می‌دانستیم در موارد گفته‌شده اذن رهبری وجود دارد، اما هیئت نظارت صندوق حکم آن را رؤیت نکرده بود که با دستور رئیس جمهور انجام شد. اکنون مسئله خاصی نداریم. موارد دیگر پیشنهاد کردیم که رئیس جمهور موافقت کرد. او با بیان اینکه از سوی اعضای صندوق پیشنهاداتی مطرح شد که با موافقت رئیس جمهور همراه شد، گفت: عده‌ای اینام و بی‌سرنه‌ا در مناطق محروم داریم که پیش‌بینی شده برای دو هزار خانوار از محل سود صندوق توسعه ملی، پولی در اختیار کمیته امداد قرار بگیرد تا سرنسناه ساخته شود. این پیشنهاد در کمیته تخصصی تصویب شده و امیدواریم در هیئت امن‌ا نیز مصوب شود.

خبر ویژه

کنفرانس ملی ژئوتکنیک ایران برگزار شد

● سومین کنفرانس ملی ژئوتکنیک ایران سه‌شنبه و چهارشنبه (یکم و دوم آبان ۹۷) در دانشکده فنی دانشگاه تهران برگزار شد.حسین احمدی، معاون خدمات مهندسی سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران، در گفت‌وگو با خبرنگار جماران گفت: این کنفرانس با حضور هیئت علمی و استادان برتر دانشگاه‌های کشور ازجمله دانشگاه‌های تهران، صنعتی شریف، پلی‌تکنیک و دانشگاه‌های سایر شهرستان‌های کشور برگزار شد و مقالات بسیار غنی از طرف دانشجویان و شرکت‌های برتر مهندسی در این کنفرانس ارائه شد.او افزود: این کنفرانس به همت سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران و انجمن ژئوتکنیک ایران برگزار شد و برنامه‌ریزی و برگزاری کارگاه‌های علمی جنبی این کنفرانس از سوی معاونت خدمات مهندسی سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران انجام گرفت که با استقبال خیلی خوب اعضای سازمان و همچنین مهندسان مرتبط با پروژه‌های عمرانی این کارگاه‌ها برگزار شد.احمدی تصریح کرد: ما سه کارگاه برگزار کردیم. کارگاه اول با عنوان درس آموخته‌های واحد بازرسی کوبرداری سازمان نظام مهندسی ساختمان برگزار شد که عمدتاً به مشکلاتی که در کوبرداری‌های شهر تهران بروز کرده و مواردی که منجر به حادثه شده و آسیب‌شناسی این سوانح و عوامل بروز آنها در کوبرداری‌های عمیق، نیمه‌عمیق و کم‌عمق مورد بحث قرار گرفت.

او ادامه داد: درخور توجه است که ۴۵ درصد از علل روز حوادث در کوبرداری‌های عمیق مربوط به اجرانکردن مناسب سیستم پایداری‌سازی و ۲۵ درصد نبود طراحی صحیح سیستم پایداری‌سازی است. اجرانکردن زهکش مناسب و رعایت‌نکردن اصول ایمنی نیز به ترتیب ۲۲ و ۲۲ درصد از عوامل بروز حادثه در کوبرداری‌های عمیق را شامل می‌شود. عضو انجمن ژئوتکنیک ایران افزود: انتظاری که ما داریم و جامعه آماري هم همین را نشان می‌دهد، معمولاً به دلیل اینکه در پروژه‌هایی با کوبرداری عمیق یک یا چند مهندس ناظر حضور دارند و طراحی‌ها با تکنیک‌های مناسبی انجام و اجرا می‌شود، با سوانح کمتر به لحاظ ریزش کلی گود مواجه هستیم. در آنجا بیشتر با ریزش‌های جزئی و مخاطراتی که به دلیل رعایت نکردن ایمنی است، مواجه هستیم؛ ولی متأسفانه عمدتاً مربوط به پروژه‌های ریزدانه است که از نظر آماری درخور توجه هستند.